

200.000 Schotten op 'independence march'

Zaterdag 5 oktober zou wel eens een keerpunt kunnen zijn voor de Schotse onafhankelijkheidsbeweging. Die dag kwamen er meer dan 200.000 mensen op straat in Edinburg (aldus volgens de pro-onafhankelijkheidskrant *The National* – volgens de Engelse *The Guardian* waren het er 100.000). Het was reeds de 21e mars onder het motto 'All Under One Banner' (AUOB). Voordien vonden er reeds betogingen plaats in andere steden en gemeenten zoals Aberdeen, Glasgow, Campbeltown, Galashiels, Ayr, Oban en Perth.

Iets meer dan 5 jaar geleden vond het grote onafhankelijkheidsreferendum plaats, waarbij het YES-kamp (pro-onafhankelijkheid) op 45% strandde. Op twee jaar tijd kon het soevereinheidskamp meer dan 20 à 25% van de Schotten overtuigen om de stap naar onafhankelijkheid te zetten, maar de groeiende economische onzekerheid net als de agressieve politieke campagne uit pro-Britse hoek brachten de laatste 5% aan het twijfelen.

Angst voor een eventuele niet-uitbetaling van de pensioenen of een instorting van de economie deed velen het zekere voor het onzekere kiezen. Een soortgelijke onzekerheid geeft nu een vernieuwde boost aan de onafhankelijkheidsbeweging: onzekerheid over wat er zal komen wanneer het Verenigd Koninkrijk uit de EU stapt. Een beslissing tegen dewelke 63% van de Schotten gestemd hebben, een hoger percentage dan in welke andere Britse regio ook. Een scheiding die de Schotten aanzienlijk meer angst lijkt in te boezemen dan een uitstap uit de 300 jaar oude Britse unie. Sinds het Brexit-referendum hanteert het YES-kamp dan ook een uitgeproken pro-EU-standpunt. Een standpunt dat ze voordien ook reeds had, maar dat ze nu meer dan ooit uitspeelt. Met succes. De SNP (Scottish National Party – centrum-linkse meerderheid in het Schotse parlement) is openlijk voorstander van een nieuw onafhankelijkheidsreferendum, en sinds begin augustus voorspelde een nieuwe peiling dat een nipte meerderheid voorstander van onafhankelijkheid zou zijn.

Callum Baird, hoofdredacteur van de enige openlijke Schotse pro-onafhankelijkheidskrant *The National*, verwoordt de evolutie als volgt: "Brexit is iets heel anders dan onafhankelijkheid. Het probleem met Brexit is dat niemand weet wat het is of welke versie ze willen. Iedereen weet wat onafhankelijkheid is, er zijn genoeg voorbeelden van kleine succesvolle Europese landen, kijk maar naar Ierland of Denemarken." Schotten lijken dan ook almaar meer eieren voor hun geld te willen kiezen.

Liever weg van het VK en binnen de Europese economische unie, dan omgekeerd.

Ben MacPherson, minister voor Migratie en Europa (SNP), breekt een lans voor een vernieuwde Schotse economie binnen de EU, gesteund door migratie. "De EU-burgers in Schotland dragen elk jaar 34.000 pond (...) bij aan de Schotse economie en 10.000 euro aan belastingen. Bovendien helpen ze de bevolking op peil te houden. De Schotse pensioengerechtigde bevolking zal de volgende jaren groeien met 25 procent, de werkende bevolking met amper 1 procent en die groei is volledig te danken aan migratie. Europese migranten zijn in Schotland meer dan welkom."

Met louter vlaggengezwaai zullen de Schotten er niet komen. Daarvoor is er bovenal een project nodig, een project dat in 2014 ondanks de enorme en snel opgezette propaganda-campagne van het YES-kamp vrij vaag bleef en de beweging parten heeft gespeeld. Sindsdien lijkt het dat de beweging wat op apegapen ligt, maar ze heeft zich meer dan ooit gestructureerd, zowel nationaal als in lokale kernen. *Common Weal*, de Schotse progressieve 'denk-en-doe'-tank van directeur **Robin McAlpine**, is eveneens de drijvende kracht achter een witboek-project (*White Paper Project*) en twee boeken die een realistische blauwdruk willen zijn die op papier zet welke stappen een onafhankelijk Schotland zal moeten nemen als het een succesvolle natiestaat wenst te worden, onder meer door te leren uit de fouten van het verleden: *How to start a new country. A practical guide for Scotland* en *A short guide to starting a new country* (zie Meervoud 238, juni 2018).

Meer dan ooit lijkt de Schotse YES-beweging een nieuwe adem gevonden te hebben, uit wel zeer onverwachte hoek. Een hoek die opvallend veel gelijkenissen vertoont met de visie van overtuigde Engelse 'brexiters'. Deze laatste zijn immers zonder veel scrupules bereid om, als het echt nodig is, de Schotten en Noord-Ieren te laten vallen om zeker te zijn dat de uitstap uit de EU er komt. Allemaal in naam van het recht op zelfbeschikking, ver weg van de Europese schoonmoeder. Bien étonnés de se retrouver ensemble...?

Jef NYSSSEN

